

Prezes NRA do Premiera: władza deprecjonuje pomoc prawną dla osób potrzebujących

- **Pomoc prawna dla osób najbardziej potrzebujących jest deprecjonowana przez władzę wykonawczą.**
- **Przykładem tego jest nieuzasadnione zróżnicowanie między stawkami za zastępstwo prawne wykonywane przez Prokuratorię Generalną RP i pomoc prawną z urzędu świadczoną przez adwokatów.**
- **Różnica w stawkach za sprawy majątkowe prowadzone w pierwszej instancji to aż trzykrotnie wyższe stawki dla radców Prokuratorii, w porównaniu ze stawkami adwokackimi.**
- **Różnicowanie sytuacji adwokatów świadczących pomoc prawną z urzędu i radców Prokuratorii Generalnej RP, poprzez określenie różnej wysokości opłat za takie same sprawy i w takich samych postępowaniach, narusza zasadę równości wyrażoną w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP i zasadę zakazu dyskryminacji wynikającą z art. 32 ust. 2 Konstytucji RP.**
- **Wskazuje na to adw. Przemysław Rosati, prezes NRA, w piśmie do premiera Mateusza Morawieckiego, przesłanym po lekturze rozporządzenia z 21 czerwca 2023 r., zmieniającego rozporządzenie w sprawie osób prawnych zastępowanych przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej oraz opłat ponoszonych za usługi prawne świadczone przez Prokuratorię Generalną RP, a także opłat za przeprowadzenie postępowania przed Sądem Polubownym przy Prokuratorii Generalnej RP.**

Prezes NRA przypomina, że pomoc prawna ma służyć ochronie faktycznej równości obywateli wobec prawa. Równość ta, będąca standardem demokratycznego państwa prawnego, zostaje zniweczona, gdy sytuacja materialna obywatela uniemożliwia mu faktyczne dochodzenie swoich praw lub ochronę swoich interesów przez sąd.

Adw. Rosati zwraca także uwagę na orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, który wskazywał, że prawo pomocy prawnej z urzędu ma rangę konstytucyjną oraz wynikającą z wiążących Polskę międzynarodowych standardów ochrony praw człowieka i nie dotyczy tylko spraw karnych, ale wszystkich spraw rozpoznawanych przez sądy, co z kolei wiąże się z gwarancją realizacji prawa do sądu.

System pomocy prawnej udzielanej z urzędu powinien być przedmiotem szczególnej uwagi prawodawcy, w tym w zakresie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

Aktualnie w systemie prawnym – biorąc pod uwagę rozporządzenie wydane przez Premiera RP i rozporządzenie wydane przez Ministra Sprawiedliwości – istnieje niczym nieuzasadnione zróżnicowanie opłat za świadczenie pomocy prawnej za takie same czynności i w takich samych sprawach.

Stawki dla radców Prokuratorii za wykonywanie zastępstwa osoby zastępowanej w sprawach majątkowych w pierwszej instancji, w których wartość przedmiotu sprawy wynosi:

- a) do 5000 zł – uiszcza się opłatę w wysokości 900 zł,
- b) powyżej 5000 zł do 10 000 zł – uiszcza się opłatę w wysokości 3600 zł,
- c) powyżej 10 000 zł do 50 000 zł – uiszcza się opłatę w wysokości 7200 zł,
- d) powyżej 50 000 zł do 200 000 zł – uiszcza się opłatę w wysokości 10 800 zł,

- e) powyżej 200 000 zł do 2 000 000 zł – uiszcza się opłatę w wysokości 21 600 zł,
- f) powyżej 2 000 000 zł do 5 000 000 zł – uiszcza się opłatę w wysokości 30 000 zł,
- g) powyżej 5 000 000 zł do 10 000 000 zł – uiszcza się opłatę w wysokości 50 000 zł,
- h) powyżej 10 000 000 zł – uiszcza się opłatę w wysokości 70 000 zł.

Zgodnie z § 8 rozporządzenia z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu stawki opłaty wynoszą przy wartości przedmiotu sprawy:

- 1) do 500 zł – 60 zł;
- 2) powyżej 500 zł do 1500 zł – 180 zł;
- 3) powyżej 1500 zł do 5000 zł – 600 zł;
- 4) powyżej 5000 zł do 10 000 zł – 1200 zł;
- 5) powyżej 10 000 zł do 50 000 zł – 2400 zł;
- 6) powyżej 50 000 zł do 200 000 zł – 3600 zł;
- 7) powyżej 200 000 zł do 2 000 000 zł – 7200 zł;
- 8) powyżej 2 000 000 zł do 5 000 000 zł – 10 000 zł;
- 9) powyżej 5 000 000 zł – 16 600 zł.

Adw. Rosati ocenia, że zróżnicowanie stawek opłat w dwóch wymienionych wyżej aktach wykonawczych wskazuje, że prawodawca wyodrębnia dwa rodzaje pomocy prawnej: udzielonej dla osób prawnych zastępowanych przez Prokuratorię Generalną RP oraz udzielone przez adwokatów z urzędu w ramach tzw. prawa ubogich dla osób szczególnie potrzebujących tej pomocy.

Oznacza to sytuację, w której władza wykonawcza deprecjonuje pomoc prawną dla osób najbardziej tego potrzebujących.

W opinii Prezesa Naczelnej Rady Adwokackiej, różnicowanie sytuacji adwokatów świadczących pomoc prawną z urzędu i radców Prokuratorii Generalnej RP, poprzez określenie różnej wysokości opłat za takie same sprawy i w takich samych postępowaniach, narusza zasadę równości wyrażoną w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP i zasadę zakazu dyskryminacji wynikającą z art. 32 ust. 2 Konstytucji RP.

Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej postuluje, aby dla urzeczywistnienia konstytucyjnej zasady równości w dostępie do pomocy prawnej, adwokaci świadczący pomoc prawną z wyboru i z urzędu byli traktowani jednakowo. Konsekwencją tego powinno być ustalenie – na podstawie obowiązujących przepisów prawa – wynagrodzenia adwokatów ustanawianych z urzędu i z wyboru na równym poziomie z opłatami wskazanymi przez rozporządzenie Premiera RP dla radców Prokuratorii.

Pismo do Premiera RP zawiera także informacje dotyczące wysokości stawek za „urzędówki” na przestrzeni ostatnich 20 lat.

Adw. Przemysław Rosati wskazuje, że zarówno w sprawach prowadzonych z wyboru, jak i z urzędu adwokat zobligowany jest do dochowania jak największej staranności w wykonywaniu swoich obowiązków i dbania o interesy klienta. Sam adwokat z kolei nie może różnicować podejmowanych przez siebie działań tylko dlatego, że prowadzi sprawę wyznaczoną (narzuconą) mu przez Państwo. Byłoby to sprzeczne z ideą adwokatury i wykonywaniem przez adwokatów zawodu zaufania publicznego, zasadami i celami funkcjonowania palestry oraz bezwzględnie niezgodne z zasadami deontologicznymi.

Zbiór Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeks Etyki Adwokackiej) nie różnicuje działań podejmowanych przez adwokata z wyboru i z urzędu, gdyż każdorazowo celem podejmowanych przez adwokatów czynności zawodowych jest ochrona interesów klienta (§ 6). Adwokat powinien wykonywać czynności zawodowe według najlepszej woli i wiedzy, z należytą uczciwością, sumiennością i gorliwością. Obowiązkiem adwokata jest stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych i

dążenie do utrzymania wysokiej sprawności zawodowej (§ 8).

[\(czytaj pismo do Premiera RP\)](#)

INTERWENCJE
PREZESA NRA

Prezes NRA do Premiera RP:
władza wykonawcza deprecjonuje pomoc prawną
dla osób potrzebujących.

Przykładem tego jest nieuzasadnione zróżnicowanie
między stawkami za zastępstwo prawne
wykonywane przez Prokuraturę Generalną RP
i pomoc prawną z urzędu
świadczoną przez adwokatów.

Różnica w stawkach za sprawy majątkowe
prowadzone w pierwszej instancji
to aż trzykrotnie wyższe stawki
dla radców Prokuraturii,
w porównaniu ze stawkami adwokackimi.

